

ДИТЯЧЕ СВЯТО: зміна формату

Тетяна ВУСИК, музична керівниця,
ЗДО № 8 “Барвінок”, м. Жмеринка, Вінницька обл.

Свята в дитячому садку нерідко нагадують формальні “шоу для батьків”, що давно не тішать ні учасників, ні глядачів. Давно на часі змінити підхід — відійти від жорстких сценаріїв, додати інтерактиву та імпрровізації. Варіантів і творчих ідей навколо безліч! Саме про це розповідає авторка.

ДИТЯЧЕ СВЯТО МАЄ СТАТИ... СВЯТОМ!

Дитяче свято — що це для малят? Очікування казки, зустріч із цікавими персонажами, сюрпризи, захопливі ігри, шквал радісних емоцій і поряд найближчі люди — тато, мама й виховательки. Саме таким має бути свято в малюків. Але що ми спостерігаємо нині в більшості садочків? Жорсткий сценарій, згідно з яким діти промовляють свої слова в чітко визначеній послідовності, заздалегідь “вимуштрувані” таночки, нескінченні репетиції в групі з виховательками і генеральні в музичній залі.

Як гадаєте, чи цікаво це малюкам? Для кого ми стараємося? Наша мета — прозвітувати про виконану роботу? Показати батькам шоу? Яку роль в усьому цьому виконує дитина? Звідки візьметься в неї радісне очікування свята, якщо вона знає сценарій наперед, до найменших деталей? Коли музичний керівник нарешті буде займатися музичним розвитком малюків задля свого та їхнього задоволення, а не “гнати” репертуар від одного свята до іншого, почувачись при цьому “вижатим лимоном”?

ВАРІАНТИ Є!

Вважаємо, варто відмовитися від застарілої моделі проведення свят, шукати інші форми.

Починати, напевно, треба з батьків, запитавши, чи їм справді цікаво заради чотирьох рядків віршика власної дитини вислуховувати ще тридцять? Чи не краще допомогти вихователям створити для малюків справжнє свято, разом веселитися, грати, музикувати, танцювати?

Отримати задоволення від свята батьки можуть, тільки ставши учасниками святкового дійства, проживши разом з дітьми всі його казкові події, а не сидючи на стільцях у ролі глядачів.

Це можуть бути **квести, тимблдинги, віртуальні подорожі, музичні казки, свята-дослідження пізнавального змісту, різноманітні фести** тощо.

Замінити традиційний монтаж може **музична казка**, у якій малюки — і батьки теж! — виступають як актори. Можна провести свято, під час якого вони разом “мандрують” і опиняються в різних ситуаціях, де беруть на себе певні ролі. При цьому варто використовувати тільки **елементи костюмів, які легко знімаються і замінюються іншими** (вушка, ковпачки, рукавички, різні атрибути). Вибір, звісно, за батьками, але використання замість недешевих костюмів їх окремих елементів, бажано виготовлених удома разом з дитиною, економить кошти і зближує родини.

А вивчені вірші можна продекламувати на **літературних вечорах**, присвячених творчості окремих митців, народній поезії, певній порі року тощо. Причому малюкам буде цікаво не лише самим виступати, а й послухати маму чи тата. Діти разом з батьками можуть озвучити віршики за допомогою музичних інструментів, інсценізувати, розподіливши між собою ролі.

Завчені складні таночки мають поступитися місцем **пластичній імпрровізації, веселим руханкам, флешмобам, перформансу, вуличним танцям, дитячій дискотеці**, що дарують задоволення. Але ці види рухової діяльності передбачають набуття дітьми певного досвіду, тому обов’язок музичного керівника — навчити дітей відповідних танцювальних рухів, сформувати вміння застосовувати їх у таночках та імпрровізаціях. (Є діти, які готові до тривалого вивчення складних хореографічних композицій, але це радше має бути гуртковою роботою за бажанням, що здійснюється під керівництвом

хореографа, якщо такий працює в ЗДО.) За місяць-півтора діти на музичних заняттях мають засвоїти певний репертуар (пісеньки, хороводи, музичні ігри, нескладні таночки, оркестри), який легко пригадають і відтворять на святі.

ЩО ПРОПОНУЄ STREAM-ОСВІТА

Наш дошкільний заклад працює за програмою “Дитина в дошкільні роки” й альтернативною програмою формування інженерного мислення в дошкільників “STREAM-освіта дошкільників, або Стежинки у Всесвіт” (наук. кер. К. Крутій). До цієї програми розроблені посібники: “Осінь-Арабеска”, “Зима-Білосніжка”, “Весна-Чарівниця”, “Літо-Грайлик”, — у яких містяться сезонні методичні рекомендації та е-матеріали “Мистецтво в STREAM-освіті”. Ці матеріали надихають на опанування нового формату музичних занять, свят та розваг.

Основним видом діяльності залишається сприймання (слухання) музики, що поєднується з іншими формами роботи, як-от ознайомлення з творами живопису та літератури, спостереження в природі, досліди, перегляд цікавих відео, з метою створення в дошкільників цілісної картини світу (за І. Стеценко).

Наприклад, **слухаючи п'єсу С. Майкапара “Росинки”**, ми добираємо разом з дітьми музичні інструменти, за допомогою яких можна зобразити росинки, розглядаємо фото роси на травичці, квітах тощо, виходимо навір і створюємо за допомогою брызгалки краплинки роси на сонці та в тіні. Потім малята, уже з вихователькою, спостерігають, де роса висихає швидше, самостійно роблять висновки. Освітні ситуації на заняттях у групі узгоджені з тематикою музичних занять, тому ще під час ранкового прийому вихователь спонукає їх поспостерігати за росю.

Впровадження STREAM-освіти на музичних заняттях надає свободу у виборі форм роботи. Ми використовуємо музичну терапію, спираючись на досвід роботи І. Малашевської та творчої лабораторії І. Трофімченко з м. Хмельницького. Застосовуємо музичну креативну педагогіку Ю. Сладковської, Т. Боровик, Т. Рокитянської, орфпідхід з досвіду роботи С. Фір, Т. Тютюнникової, К. Завалко, Т. Черноус, Н. Миронової. Такі інноваційні музичні заняття є підґрунтям для створення сучасних нестандартних свят та розваг. Так, методичний посібник “Осінь-Арабеска” надихає на організацію “Свята вітру”, “Свята дощу”, “Свята

**Свято — веселіше і тепліше,
Коли поруч з дітьми — найрідніші.**

(Фото надане авторкою)

осіннього листя”, “Свята ліхтариків”, “Гарбузфесту”.

Окремо хочеться сказати про **театралізовану діяльність**: на наших святах вона є бажаною гостею. Ми використовуємо різні види театру: театр рук, ніг, рукавичок, ляльковий, маріонеток, “театр із валізи” тощо.

Так, **“Свято ліхтариків”** розпочинаємо виставою театру тіней, після якої допомагаємо персонажам казки знайти світло. Все дійство відбувається без верхнього світла, увімкнені лише електрогирлянди та саморобні ліхтарики. Наприкінці заходу всі присутні передають огне одному “чарівний ліхтар”, бажаючи тепла, радості, світла, виходять навір із саморобними ліхтариками, співають пісню про ліхтарик, запускають китайські ліхтарики в небо. Чарівна, казкова, тепла атмосфера цього свята надовго залишає слід у дитячих сердечках.

А ще пропонуємо батькам **музикувати з дітьми в різних оркестрах**: водному, паперовому, скляному, горішковому, посудяному тощо. Для музикування в садочку є й фабричні дитячі інструменти, і саморобні, які батьки виготовили разом з малятами.

Наприклад, ми влаштовуємо барабанне коло на **“Святі гошу”** (“Дощик-барабанщик”), ритмотерапію стаканчиками, активно використовуємо тіло як інструмент для видобування різних звуків.

На **“Святі вітру”** експериментуємо з феном, вентилятором, вітрячками, насолоджуємося грою з мильними бульбашками, влаштовуємо віртуальні подорожі в країну вітрів, музикуємо в оркестрі за допомогою різних вигів паперу: кальки, гофрованого, пергаментного, крафтового. Закінчуємо таке свято запусканням повітряних зміїв. Дитячій радості в ці моменти немає меж!

ТРАДИЦІЙНІ СВЯТА: ЛАМАЄМО СТЕРЕОТИПИ

Як же можна осучаснити і наблизити до дитини свята, що традиційно відзначаємо в дитсадку?

Новий рік. Обов'язково слід урівноважити використання фонограм і живої музики. Наприклад, завірюху можуть створити батьки з місць за допомогою звуконаслідування або скориставшись шурхотунчиками. Таночки ялинок і сніжинок можуть виконати дівчатка разом зі своїми мамами, а сніговиків на святі можна спочатку “зліпити” (одягнути тат у веселій грі), а потім попросити їх “розчистити доріжки” в імпровізованому таночку.

Весняні свята. Чому зустріч весни ми пов'язуємо з 8 Березня, яке святкували в садочках ще за радянських часів? Чи не варто зустріти весну із жайворонками та веснянками, а пізніше провести родинне свято (мама, тата, бабусі, дідуся — дорогих для малюків людей, з якими вони

разом і поспівають, і пограють, і потанцюють, і помузикують? День матері? Теж чудове свято, але перед ним багато вихідних, а попереду в музичних керівників — підготовка випускного. Є над чим поміркувати. Але ламати стереотипи однаково треба.

Свято випуску. Зазвичай на таких заходах велика увага приділяється шкільній темі, але чи варто це робити? Чи не краще переформатувати свято: прощання з дитячим садочком, а не випуск у школу? Від цього змінюється сама його суть: дитинство з випуском не закінчується, малля просто піднімаються на чергову сходинку. То чому б не провести цей захід як свято прощання з дитячим садочком, де буде багато ігор, руханок, сюрпризів, — свято дитинства?

Для прикладу пропонуємо варіант весняної розваги, розробленої за методичним посібником “Весна-чарівниця”.

Підсніжник — провісник весни

Розвага для дітей старшої групи та їхніх батьків

Попередня робота. Проведення екскурсій до лісу, спостережень, цільових прогулянок, бесід. Читання художньої та природничої літератури. Вивчення веснянок. Образотворча діяльність. Перегляд мультфільму “Мишеня та підсніжник” (пісочна анімація) тощо.

Хід розваги

У запису чути звуки падіння крапель.

Ведуча. Що це за дзвінки та веселі звуки? Вони сповіщають нам про прихід весни! Які музичні інструменти можуть відтворити звуки крапельок, що падають з бурульок?

Музикування разом з батьками “Пісенька бурульок”

Діти називають і добирають інструменти: трикутники, металофони, бубонці, дзвіночки, цимбали (тарілочки), музичні молоточки. Разом з батьками створюють пісеньку бурульок.

Ведуча читає текст про бурульки, а діти “озвучують” його за допомогою музичних інструментів.

Ведуча

Не засмутившись зовсім, що сніг лежить кругом, взяла і оселилась бурулька за вікном.

(Вибігає дитина з трикутником.)

І тихо, несміливо співала при дашку...

Дитина

Послухайте, малята, ви пісеньку таку!

(Імпровізує, граючи на трикутнику.)

Ведуча

А через день ми бачимо — бурульок стало п'ять. І стала все гучніше мелодія звучать.

(Вибігають іще четверо дітей.)

Діти (разом)

Послухайте, малята, бурульок спів дзвінкий!

(Музикують разом.)

Ведуча

Вони під нашим дахом співають залюбки!

(Вибігає решта дітей з музичними інструментами.)

І звуки їх оркестру і ніжні, й чарівні...

Діти (разом)

Послухайте чудову симфонію весни!

Ведуча. Ми з вами створили чудову пісеньку бурульок і симфонію весни, що ось-ось настане. А які квіти називають провісниками весни? Так, підсніжники. Чому ж їх так називають? Вони повідомляють усім, що прийшла радісна пора пробудження природи від зимового сну. Чи ви чули колись, як розпускаються квіти? *(Дивляться відео про те, як розпускаються підсніжники.)* Як розпускається підсніжник, колись почув композитор Петро Чайковський і відтворив це в музиці. Послухайте її!

Слухання п'єси П. Чайковського “Квітень. Підсніжник”

Діти слухають п'єсу “Квітень. Підсніжник” з альбому “Пори року” в аудіозаписі (фортепіано) або в живому виконанні.

Театр рук “Весна прийшла”

Під звучання музичного твору батьки на ширмі створюють театр рук: руки в жовтих рукавичках зображують сонечко, у зелених — паростки й листочки підсніжника, потім з'являються білі рукавички — квіти, що розпускаються. Рукавички інших кольорів зображують приліт пташок.

Ведуча. Спробуйте почути в музиці весняні звуки — дзюрчання струмочків, падіння краплин з бурульок... Чому мелодія іноді ніби зупиняється, замирає, змінюється? (Відповіді дітей.)

Пластична імпровізація “Квіти розпускаються”

Звучить аудіозапис твору, ведуча промовляє текст, діти разом з вихователькою показують рухами (імпровізований танець під музику), як розпускаються весняні квіти. Діти за бажанням добирають атрибути: білі та зелені хустинки, шарфики, стрічки, рукавички тощо.

Ведуча. Музика доволі швидка — квіти ніби поспішають, аби встигнути першими привітати нас із весною. Звук поступово наростає — вони все сміливіше і сміливіше розкриваються назустріч сонечку, відчуваючи тепло. Підсніжники дуже хочуть про все дізнатися, все роздивитися, всім показатися — нехай помилуються. Ритм музики часто змінюється — квітка поспішає, але й перевіряє — чи не надто квапиться, чи буде їй затишно і безпечно на свіжому повітрі? У музиці є й радісні передчуття, і сумніви, і роздуми, й очікування.

Бесіда за картинами

Педагогиня демонструє добірку ілюстрацій “Підсніжники” (відеопрезентація та репродукції 2-3 картин на мольбертах).

Ведуча. Подивіться на ці картини. На них зображені підсніжники. Опишіть ці квіточки. Які вони? Чи можна назвати їх сміливими, сильними, тендітними, ніжними? Чому? Яка з картин, на вашу думку, найкраще ілюструє прослухану музику? Чому саме ця? (Міркування дітей.)

Читання вірша

Ведуча. Послухайте вірш. Чи пасує він до музики? Чому ви так вважаєте?

Підсніжник

Пробрався з-під снігу підсніжник маленький,
В зелених листочках такий чепуренький!
Голівоньку хилить, вітає мене...
Коли вже ця довга зима промине?

Біленький підсніжник долоньками грію,
Для нього і холод любов'ю розвію.

Леся Пронь

Хор рук “Підсніжник”

(за методикою Т. Боровик)

Ведуча повторно читає вірш. Діти об'єднуються в групи: вдягають зелені рукавички — “листочки”, білі — “пелюстки квітки”. Разом створюють квіточки, виконують рухи відповідно до тексту. Діти без атрибутів “зігрівають підсніжники” в долоньках і обіймають.

Ведуча. Щоб нашим підсніжникам стало тепло й затишно, закликаємо весняне сонечко.

Діти разом з батьками виконують закличку “Вийди, вийди сонечко”.

Ведуча. Сонечко нас гріє й звеселяє, водити хороводи закликає.

Діти разом з батьками виконують **веснянки**, вивчені на минулих заняттях.

Ведуча. А зараз ми самі перетворимось на тендітні підсніжники і створимо власний танець. Музика написана в ритмі вальсу, тож ми танцюватимемо вальс підсніжників.

Танець-імпровізація “Вальс підсніжників”

Звучить “Квітень. Підсніжник” П. Чайковського у виконанні оркестру. Діти з батьками довільно танцюють із квітами (виготовленими з гофрованого паперу, пошитими з тканини, стрічок тощо, закріпленими на резинках, що вдягаються на руку). Ведуча може взяти на себе роль весняного вітерцю і “прогулюватися” під музику між дітьми-“квітами”, а вони нехай реагують на “подмухи вітерцю” відповідними рухами.

Ведуча. Дуже гарний вийшов у нас танець! А тепер пропонуємо створити лісову галявину з підсніжниками.

Усі складають квіти, з якими танцювали, на зелену тканину з білими “острівцями снігу”.

Ведуча пропонує переглянути твори вовняного живопису (відеопрезентація), визначає з дітьми, що ця техніка виконання вдало підкреслює тендітність і ніжність перших весняних квітів, пропонує дорослим і дітям створити підсніжники в техніці вовняного живопису і оформити в залі вовняний вернісаж.

Проводиться **майстер-клас з вовняного живопису** для батьків та дітей. ■

ЗАВАНТАЖТЕ АУДІОЗАПИС ТА ВІДЕО-ПРЕЗЕНТАЦІЮ: dv.in.ua/2020-1/p32

Практичні матеріали в додатку “Палітра педагога”, 2018, № 5

Музичне свято
як проєкт

Інтернет-інструменти
для музкерівників

Попмузика
в дитсадку

Вечір творчості
Ганни Чубач

30 грн*

* Без вартості пересилання

Ознайомитися зі змістом і придбати випуск
можна на сайті dv.in.ua/pp2018-5 або за телефоном (067) 504-50-22